

حال و هوای نفت در فاصله نشست اوپک و اوپک پلاس

فریدون‌خرنکشی
رئیس دفتر مطالعات انرژی وین

انتظارات ملی کشورهاست که نمی‌توانند از آن دست بکشند. اکنون نیز که برخی از کشورها ساز مخالف با تمدید توافق کاهش تولید در سطح ۷.۷ میلیون بشکه در روز را به صدا در آورده‌اند، به دنبال همین مقصود هستند و می‌خواهند که تا جای امکان سهم بزرگتری از بازار را به خود اختصاص دهند. در گذشته عربستان به‌عنوان تولیدکننده شناور، در موارد، فرضی عرضه بر تقاضا، تولید خود را محدود می‌کرد. امروز، تمام سازمان اوپک و در واقع اوپک‌پلاس، نقش تولیدکننده شناور، پیدا کرده است. بدیهی است که در این شناوری جمعی، منافع و انتظارات در تضاد قرار می‌گیرد. عربستان، یک بار در اوایل ۲۰۲۰ برای یادآوری شرایط دشوار احتمالی، با روسیه و غیراوپک وارد جنگ سهمیه و سهم بازار جهانی شد. بعد است که در اجلاس ۱۸۰ هنوز بخواهد از همان سیاست استفاده کند. اوپک حالا تا پیشه فرصت گرفت تا در داخل اجماع برقرار کند. بعد از آن نوبت به توافق با غیراوپک خواهد رسید. در غیراوپک، مشکل قزاقستان است و البته، روسیه نیز یکی از چالش‌هاست. اما به نظر می‌رسد که در صورت توافقی قوی و قابل دفاع در درون اوپک، غیراوپک، همراهی خواهد کرد. شرایط بازار جهانی نفت، نشانه‌های مثبتی از التیام تقاضا از خود نشان داده است. اما کنار کشیدن از توافق کنونی ۷/۷ میلیون بشکه در روز هم زودهنگام است. ادامه مسیر برای ۳ ماهه اول ۲۰۲۱، اعتماد بازار جهانی نسبت به اوپک‌پلاس را تحکیم خواهد کرد. به هر حال عوامل و فاکتورهای زیادی روی تصمیمات اوپک و اوپک پلاس، تأثیرگذار است. اختلافی میان اوپک در خلیج فارس، نیجریه و لیبی بر سر سهمیه‌های موجود وجود دارد که برای تأمین خواسته اعضای شاکی لازم است حدود ۲ میلیون بشکه در روز بر سقف کنونی اضافه شود. در طرف تقاضا، خوش‌بینی به آزمایش واکسن‌های کرونا و بهبود اقتصاد جهانی و بازنگری در مورد رقام عملکرد اقتصاد جهان، مشوقی برای تولیدکنندگان اوپک‌پلاس شده است. از طرف دیگر در سمت عرضه، شرایط هنوز مبهم است. اینکه آیا جو پایدن، رئیس جمهوری منتخب آمریکا، تحریم‌های نفتی ایران و ونزوئلا را لغو یا آسان خواهد کرد. آیا پایدن با اعمال سیاست‌های زیست محیطی جدید، اجازه فحاری‌های تازه در الاکسار را لغو می‌کند یا خیر که این البته اجازه کنگره را هم لازم دارد. در مورد نفت شیل نیز چنین است. شیل حدود ۳۰ درصد از تولید خود را از دست داده است. قیمت جهانی ۴۵۰۰ دلار در بشکه برای شاخص برنت، شیل را در همین سطح کنترل خواهد کرد که البته ارتباطی به تصمیم رئیس جمهوری آینده آمریکا ندارد. چرا که بازار تعیین‌کننده است، اما اعمال مالیات‌های تازه حفاظت از محیط زیست، هنوز هزینه تولید شیل را بالاتر می‌برد. و اما در پایان شرایط ایران چگونه خواهد بود؟ ایران تحت شرایط تحریم، موضوع فعالی ندارد. ونزوئلا هم همینطور است. عضوی که در بازار نیست، مشارکت قابل ملاحظه‌ای در تصمیمات ندارد و در همین حال، در شرایطی که در بازار نیستیم، قیمت‌های پایین به نفع ایران است. زیرا انگیزه سرمایه‌گذاری در صنعت نفت جهان کاهش پیدا می‌کند و در یک فرآیند بعدی، ایران با توانایی بالاتری در بازار حضور پیدا خواهد کرد. صدمه اینکه ایران تنها بخش کوچکی از درآمد حاصل از صادرات نفت خام خود را به دست می‌آورد.

درخشش برق، از جنوب تا شمال

استان خوزستان در هفته سی‌ام پویش الف_ب_ایران شاهد افتتاح ۵ نیروگاه مقیاس کوچک تولید برق‌کنده خورشیدی و برقرانی در شهرهای اهواز، اندیمشک، شوش و آغاخاری به ظرفیتی ۶۱ مگاوات با سرمایه‌گذاری ۹۵۹ میلیارد تومان و ۴ پروژه خط انتقال و شبکه فوق‌توزیع با ارزش سرمایه‌گذاری ۱۴۹۳ میلیارد تومان است. این شبکه‌ها با هدف تقویت شبکه انتقال و فوق‌توزیع استان خوزستان و تأمین برق پایدار و مطمئن ساخته شده‌اند. نیروگاه‌های مقیاس کوچک ساخته‌شده اولین نمونه این گونه نیروگاه‌ها در استان خوزستان هستند. تکمیل و بازگیری پست‌های ۴۰۰/۱۳۲ کیلوولت بامشکل، شوشتر و مسجد سلیمان نیز سبب پایداری بیشتر تأمین برق مشترکین در شهرستان‌های باغملک، ایذه، مسجد سلیمان، شوشتر و رامهرمز می‌شود. افتتاح مجموعه‌ای دیگر از تأسیسات صنعت برق در استان خوزستان در هفته سی‌ام پویش الف_ب_ایران همچنین سبب بهبود پایداری شبکه در شهرهای آبادان و خرمشهر نیز خواهد شد.

زیرساخت‌هایی که روز ۱۲ آذر در استان سیستان و بلوچستان افتتاح می‌شوند شامل افتتاح خط ۴۰۰ کیلوولت زاهدان- بم، نیروگاه کوچک ۲۵ مگاواتی سراوان و ۱۱ مگاواتی ایرانشهر، اولین توربین نیروگاه بادی میل نادر به ظرفیت ۲۰۵ مگاوات به همراه ۱۱ پروژه خط انتقال و شبکه فوق‌توزیع برق در سطح استان با ارزش سرمایه‌گذاری ۱۴۲۸ میلیارد تومان است.

خط ۴۰۰ کیلوولت زاهدان- بم با ارزش سرمایه‌گذاری ۶۷۰ میلیارد تومان ساخته شده است. افزایش ظرفیت انتقال برق استان، افزایش پایداری شبکه برق جنوب شرق کشور و کمک به رشد صنایع منطقه، رفع افت ولتاژ شبکه‌های روستایی موجود در منطقه چاف و جلوگیری از آسیب به تجهیزات مردم به دلیل رفع افت ولتاژ تا اهداف ساخت این خط انتقال است. ساخت این طرح از سال ۱۳۸۶ آغاز شده و تکمیل آن افزایش تبادل توان در شرق کشور را به‌همراه دارد.

نیروگاه مقیاس کوچک ۲۵ مگاواتی سراوان، ۱۱ مگاواتی ایرانشهر و واحد اول نیروگاه بادی میل نادر به ظرفیت ۲۰۵ مگاوات نیز ارزش سرمایه‌گذاری معادل ۵۹۵ میلیارد تومان داشته‌اند. نیروگاه سراوان اولین نیروگاه تولید برق‌کنده بخش خصوصی در استان سیستان و بلوچستان است.

سایه بادی میل نادر به‌وسعت ۱۷۰۰ هکتار دارای ظرفیت تولید ۱۰۰۰ مگاوات برق بادی است. مزیت این نیروگاه به غیر از تولید انرژی پاک، همزمانی حداکثر تولید انرژی این نیروگاه با زمان اوج بار شبکه در تابستان است. میانگین سرعت وزش باد در سایت میل نادر بالاتر از ۱۰ متر بر ثانیه است که تولید مناسب برق از توربین‌های نصب‌شده در این سایت را ممکن می‌کند. مجاورت با مرز افغانستان نیز امکانی برای تولید و صادرات برق یک فراهم می‌کند. قرار است برای توسعه ظرفیت انرژی برق در این سایت تا ۷۰ میلیون دلار سرمایه‌گذاری و در مرحله اول ظرفیت تولید ۵۰ مگاوات برق از نیروگاه بادی از آن صورت گیرد. استان سیستان و بلوچستان به این ترتیب از ۲۱ نیروگاه بزرگ‌مقیاس خورشیدی ۱۰ مگاواتی در حومه زاهدان و نیروگاه ۵۰ مگاواتی در میل نادر سیستان بهره‌مند می‌شود. ۲۰ توربین ۲۰۵ مگاواتی در سایت میل نادر نصب می‌شود که هر توربین ظرفیت تولید برق به ۵۰۰۰ مشترک شهری را داراست. استان سیستان و بلوچستان همچنین شاهد افتتاح ۱۱ پروژه خط انتقال و شبکه فوق‌توزیع با ارزش سرمایه‌گذاری ۱۶۲۳ میلیارد تومان است. جلوگیری از آسیب به تجهیزات مردم به دلیل رفع افت ولتاژ از اهداف اجتماعی و اقتصادی مهم ساخت این تأسیسات است. همچنین یکی از دستاوردهای مهم هفته... پویش الف_ب_ایران، احداث مرکز کنترل راهبردی شبکه انتقال استان (دیسپاچینگ مرکزی) با نرم‌افزار بومی است. افزایش پایداری و اطمینان شبکه با افتتاح این تأسیسات سبب توسعه زیرساخت مناسب برای رشد صنایع و امکان افزایش صادرات برق می‌شود. تأسیساتی که در استان خراسان رضوی افتتاح می‌شود واحد شماره یک بخش بخار نیروگاه سیکل ترکیبی فردوسی به ظرفیت ۱۶ مگاوات برای انرژی سرمایه‌گذاری ۳۴۰۰ میلیون مترمکعب گاز در سال برای هر واحد بخار و ۷۵۶ میلیون مترمکعب برای سه واحد بخار نیروگاه فردوسی است. این تأسیسات ضمن کمک مستقیم به اشتغال‌زایی، نیاز روزافزون منطقه به مصرف برق ناشی از گسترش صنایع محلی، توسعه کشاورزی و مصارف عمومی و خانگی را پاسخ می‌دهد.

توسعه زیرساختی ایران با جدیت و تلاش، تحت سخت‌ترین شرایط تحریم و تنگناهای مالی، اما با عقلانیت، سختکوشی و خستگی‌ناپذیری ادامه می‌یابد. صمیمانه ما،یلم از جانب مدیران، کارشناسان و کارکنان بخش دولتی و خصوصی صنعت برق ایران، دستاوردهای هفته سی‌ام پویش الف_ب_ایران را به پاس یک عمر خدمات صنعتی و مدیریتی همتا همکاران زاده به روح او تقدیم کردیم. راهش برای تقویت عزت و سربلندی ایران و ایرانیان پررهور باد.

«ایران» مسیر ناهموار اوپک پلاس برای دستیابی به اجماع بر سر تمدید توافق فعلی را بررسی می‌کند شکاف عربی در اوپک

عطیه لباف
خبرنگار

■ مسیر سخت اوپک پلاس تا رسیدن به توافق

وزیر نفت نیز پس از برگزاری نشست ۱۸۰ اوپک نمایی از مذاکرات ارائه کرد که بر مبنای آن به نظر می‌رسد شرایط پیچیده اما قابل حل است. بیژن زنگنه در جمع خبرنگاران بیان کرد: تصمیم‌گیری اعضای اوپک درباره نحوه تمدید توافق کاهش تولید نفت به نشست سرسخت تمدید توافق امارات متحده عربی به عنوان یکی از اعضا بود. امارات از جمله کشورهای حاضر در این توافق، اعتقاد دارد حفظ کاهش تولید در سطح کنونی با توجه به چشم‌انداز مثبت تقاضا برای نفت و کشف واکسن کرونا ضرورتی ندارد و با توجه به نیاز کشورش به بازار بزرگتر، اگر سایر اعضا هم می‌خواهند این روند را ادامه دهند باید برای این کشور استثنائاتی را در نظر بگیرند.

در نهایت قرار بر این شد که جمع‌بندی به روز سه‌شنبه (دبروز) و پس از نشست دوازدهم اوپک پلاس موکول شود، اما ساعاتی بعد از اتمام نشست ویدئокنفرانسی اوپک، منابع آگاه اعلام کردند که اختلاف‌ها بر سر سهمیه هر کشور در توافق کاهش تولید بیشتر از تصورهاست و برای مذاکرات بیشتر، اوپک پلاس تصمیم گرفته که زمان نشست دوازدهم را از سه‌شنبه یکم دسامبر به پنجشنبه سوم دسامبر تغییر دهد.

اکنون چشم بازار نفت به اظهارات مقامات اوپک و اوپک پلاس است؛ پیوسته تهرانی‌ها مانند عربستان، امارات و عراق و «روسیه» به عنوان بزرگ‌ترین تولیدکننده غیرعضو در سازمان به ق‌الب اوپک پلاس همراه اوپک شده و «قزاقستان» عضو دیگر اوپک پلاس که با تمدید توافق در سطح کنونی مخالف است، با وجود آنکه چه اعضای اوپک پلاس

روی تمدید کاهش تولید ۷ میلیون و ۷۰۰ هزار بشکه نفت توافق کردند و چه نکنند، با‌همز این توافق از سطح ۵.۷ میلیون بشکه در روز از ابتدای سال ۲۰۲۱ ادامه خواهد داشت. اما به نظر می‌رسد که هنوز این آمادگی در سمت تقاضا برای جذب عرضه بیشتر این کشورها وجود ندارد و همین مسأله بازار را نگران کرده است.

«جهانگیری» در جلسه کارگروه رفع موانع جهش تولید خواستار شد

خداحافظی با تصمیمات لحظه‌ای و محدودیت‌های ناگهانی بر ای صادرکنندگان

صادرکنندگان و واردکنندگان مجاز است) حل خواهد شد. اما ابلاغ بخشنامه اخیر حواله‌های ارزی بانک مرکزی، مشکل جدی برای صادرکنندگان ایجاد کرده است.»

او ادامه داد: «یکی از مواردی که همواره مطرح شده ثبات در تصمیم‌ها و جلوگیری از اتخاذ تصمیم‌های متضاد است، وقتی تصمیمی خوب یا بد اتخاذ می‌شود صادرکنندگان خود را برای اجرای آن آماده می‌کنند اما زمانی که این تصمیم‌ها عمر کوتاه داشته باشد، فعالان اقتصادی فرصت برای احیا و تغییرات ندارند و ادامه چنین روندی بر صادرات اثر می‌گذارد.» آنگونه که سازمان توسعه تجارت اعلام کرده بود، ارزش صادرات غیرنفتی کشور از خردادماه تا آبان‌ماه سال جاری از رقم ۶.۳ میلیارد دلار به ۲۶.۷ میلیارد دلار رسیده است. حمید زادبوم رئیس سازمان توسعه تجارت نیز چندین بار در رسانه‌ها و در این حوزه وجود دارد به «ایران»، گفت: «در حالی که ما تصور می‌کردیم بخش قابل توجهی از مشکلات صادرکنندگان با تصمیم ستاد هماهنگی اقتصادی دولت (ششم آبان ماه مصوب شد که تهاثر ارزی

دولت

«ایران» مسیر ناهموار اوپک پلاس برای دستیابی به اجماع بر سر تمدید توافق فعلی را بررسی می‌کند

■ نماینده ایران رئیس هیأت‌عامل اوپک در ۲۰۲۱ شد

هیأت‌عامل رکن اجرایی اوپک است و هدایت اداره امور سازمان، اجرای تصمیم‌های نشست، بررسی و اتخاذ تصمیم درباره گزارش‌های ارائه‌شده از سوی دبیرکل، ارائه گزارش‌ها و توصیه‌ها به نشست وزارتی، تنظیم بودجه سازمان برای هر سال تقویمی و تقدیم آن به نشست وزیران برای تصویب و... از عمده وظایف آن است.

امیرحسین زمانی‌نیا، نماینده ایران در هیأت‌عامل اوپک، رئیس هیأت‌عامل این سازمان در سال ۲۰۲۱ میلادی شد. چنین تصمیمی بگیرند، افزود: نشست اوپک برای تنفس تعطیل شده و آنچه مهم است اینکه مذاکره کنیم و حوصله داشته باشیم تا به نتیجه برسیم. وزیر نفت درباره اینکه موضع ایران در این زمینه چه خواهد بود، عنوان کرد: ما با اینکه تصمیم

بیشتر اعضا باشد، موافقیم. زنگنه یادآور شد: اگرچه

واکسن‌های کرونا امیدهایی ایجاد کرده و اگرچه پیش‌بینی‌ها حاکی از آن است که رشد اقتصادی بلوک‌های اقتصادی در سال آینده مثبت خواهد شد و از منهای ۴ به مثبت ۴ درصد می‌رسد، اما وضع بازار همچنان شکننده و عرضه نسبت به تقاضا زیاد است، بنابراین احتیاط اوپک در چنین شرایطی معقول است.

■ آطور که زنگنه بیان کرد، به

نظر می‌رسد که امارات نیز برای تمدید توافق برزودی به اوپک ملحق می‌شود. تحلیلگران بازار نفت نیز می‌گویند که مخالفت امارات با تمدید توافق به احتمال زیاد یک ترند مذاکره برای جلب رضایت این کشور برای موافقت با کاهش تولید است و چاشنی آن هم کاهش

۳ ماهه توافق در سطح فعلی شوند.

البته در میان اوپکی‌ها، نیجریه و در بین غیروپکی‌ها قزاقستان نیز دیگر موافق تمدید تولید به شمار می‌روند اما به نظر می‌رسد که با اندکی فشار از سوی روسیه مسأله قزاقستان قابل حل باشد و اگر اوپک به اجماع برسد، روسیه نیز همراهی خواهد کرد.

■ قانون شکنی‌های برخی از اعضا

توافق کاهش تولید ۲۰۲۰ اوپک پلاس که به سبب اعمال محدودیت‌های ناشی از شیوع ویروس کرونا و کاهش تقاضا برای انرژی و شکل‌گیری جنگ قیمتی از سوی عربستان با شکست اجلاس قبلی و مازاد شدید عرضه نفت در بازار شکل گرفت؛ در سه مرحله تعریف شده بود: نخست، کاهش ۹.۷ میلیون بشکه در روز تولید اعضا بین

شرایطی که با وجود پیشرفت مثبت ساخت واکسن و در میان افزایش تولید نفت لیبی نیز پشتیبانی شد. رویترز در رابطه با تولید نفت لیبی، روز گذشته اعلام کرد که با ریکواری تولید نفت لیبی، تولید اوپک برای پنجمین ماه پی در پی افزایش یافته و تولید ۱۳ عضو اوپک در ماه نوامبر به ۲۵.۳۱ میلیون بشکه در روز رسید که ۷۵۰ هزار بشکه بیشتر از ماه اکتبر است. با این حال لیبی اعلام کرده که تا رسیدن به سطح تولید ۱.۷۵ میلیون بشکه در روز حاضر به مشارکت در طرح کاهش تولید نیست و باید معاف بماند. لیبی، ونزوئلا و ایران سه عضو اوپک هستند که از این توافق کاهش تولید به سبب شرایط کنونی خود معاف هستند. در همین حال شنیده می‌شود که صادرات نفت ونزوئلا با وجود تشدید تحریم‌های آمریکا به‌طور تقریبی سه برابر شده است و بازار منتظر است که ببیند آیا با آمدن جو پایدن به کاخ سفید تحریم‌های ایران نیز لغو و تولید و صادرات نفت کشور بیشتر می‌شود یا خیر؟

با این حال انطباع در بین تولیدکنندگان حاضر در توافق فعلی همچنان مسأله بزرگتری است. چراکه آخرین ارقام مربوط به ماه اکتبر از کمیته نظارتی اوپک پلاس

JMMC نشان دهنده فاصله گرفتن تولید الجزایر، آنگولا، گینه استوایی، عراق، نیجریه، آذربایجان، برونئی، قزاقستان، روسیه، سودان، امارات متحده از سهمیه‌های تعیین شده است و تولید بیش از حد تجعی این کشورها حدود ۲ میلیون و ۳۴۶ هزار بشکه در روز برآورد می‌شود که باید جبران شود. عراق که تولید جزایر ۶۱۰ هزار بشکه در روز و روسیه همچنان ۵۳۱ هزار بشکه در روز تولید بیش از سهمیه دارند. لیست تخرلف‌ها طولانی است. لذا اوپک ۳ ماهوریت تا پنجشنبه دارد. نخست، همراه کردن تمام اعضا برای دستیابی به توافق بر سر تمدید سطح کنونی، دوم، مجاب کردن کشورها به جریان تخرلف‌ها از سهمیه خود در کاهش تولید و سوم، بازگشت به انطباق ۱۰۰ درصدی اعضا و تأکید بیشتر روی پایبندی به تعهدات.

رئیس جمهوری در جلسه ستاد هماهنگی اقتصادی دولت:

برهم زدن آرامش روانی مردم دقیقاً بازی در میدان دشمن است

ایران عصبانی‌اند و می‌خواهند در این چند هفته امواج منفی به اقتصاد بفرستند. روحانی تأکید کرد: مردم اطمینان دارند که اقتصاد مقاومتی نتیجه داده است و تحریم‌کنندگان ناچارند از راه خود برگردند به همین جهت پیش‌بینی‌ها نسبت به آینده مثبت شده و رفتارهای اقتصادی در بازارهای مختلف ایران را نشان می‌دهد. رئیس جمهوری ایجاد نگرانی نسبت به آینده کشور و برهم زدن آرامش روانی مردم را دقیقاً بازی در میدان دشمن خواند و تصریح کرد: اگرچه این سختی‌ها و مشقات در دوره شیوع کرونا مسیر را برای دولت ناهموارتر می‌کرد اما نسبتاً ناهموار است این موضوع را نیز خنثی کند و از این نظر همه می‌بایست مراقب اقدامات و اظهارات خود باشند که آرامش فضای اقتصادی کشور و امنیت خاطر مردم مورد خدشه قرار نگیرد. او با اشاره به محورهای اصلی بودجه سال آینده کشور گفت: لایحه بودجه سال ۱۴۰۰، و توسعه زیرساخت‌ها باز می‌کند. حفظ و تقویت روند توسعه کشور و همزمان حمایت از قشرهای ضعیف مبنای اصلی بودجه بوده در سال آینده بوده و با تلاش‌های صورت گرفته در سال جاری و ریل‌گذاری‌های انجام شده می‌توانیم اوفاق پیش روی اقتصاد کشور و معیشت مردم را روشن‌تر و رو به بهبود ترسیم کنیم. روحانی افزود: امیدوارم با برطرف شدن برخی تنگناها، مسیر توسعه کشور در سال آینده آهنگ پرشتاب‌تری به خود گیرد. روحانی متکی نبودن به نفت در بودجه سال آینده را از دیگر متغیرهای مثبت این بودجه برشمرد و گفت: دولت با محاسبات دقیق مقایله با تحریم‌ها سخت اقتصادی تحمیل شده به کشور، برنامهریزی‌های لازم را انجام داده که این امر دستاورد بزرگی است.